بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق

سەرۆکایەتی هەرێم

سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار

ژمارە (٣٢) ساڵی ٢٠١١

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ی هەمووارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی پەرلەمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (٨) لە ١١/١٠/٢٠١١ بڕیارماندا بە دەرکردنی :

یاسای ژمارە (١٩)ی ساڵی ٢٠١١

یاسای وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن لە هەرێمی کوردستان – عێراق

ماددەی یەکەم :

مەبەست لەم زاراوانەی دادێن واتاکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە :

یەکەم : هەرێم : هەرێمی کوردستان – عێراق .

دووەم : وەزارەت : وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن لە هەرێمدا .

سێیەم : وەزیر: وەزیری گواستنەوە و گەیاندن لە هەرێمدا .

چوارەم : ئەنجومەن : ئەنجومەنی راوێژکاریی وەزارەت .

ئامانج و ئەرکەکانی وەزارەت

ماددەی دووەم :

ئامانجی وەزارەت بەرز کردنەوەی ئاستی خزمەت گوزاریی گواستنەوەیە بە شێوازی جیاجیا هەروەها خزمەتگوزاریی گەیاندن بە کەناڵەکانی بینراو و بیستراو و خوێندراوەیەوە ، بە چەشنێك کە لەگەڵ خواستەکانی قۆناغی بووژانەوەدا بگونجێت کە هەرێم لە ئاستە جیاکاندا پیێدا تێپەر دەبێت و هاوشان رۆیشتن لەگەڵ ئەو نوێکارییەی کە ئەم خزمەتگوزارییانە لە سەر ئاستی جیهاندا دەیبینن و سوود وەرگرتن لە تەکنیکی نوێ لەم بوارەدا .

ئەم ئەرکانەش بەجێ دەگەیێنێت :

يەكەم : دروست كردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی فڕۆكەخانە مەدەنییەكان لە هەرێمدا و بەڕێوەبردن و سەرپەرشتی كردنیان بە پێی پێوەری نێودەوڵەتی كە لەلایەن ڕێكخراوی نێودەوڵەتی فڕۆكەوانیی مەدەنی (**ICAO**) و پێوەری خۆماڵییەوە پەیڕەو دەكرێن .

دووەم : دروست كردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی تۆڕەكانی (ترام وای) لە شارەكانی هەرێمدا و تۆڕەكانی هێڵی ئاسن لە نێوان شارەكانی هەرێمدا و گرێدانی بە دەرەوەی هەرێم .

سێیەم : دروست كردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی هەموو جۆرەكانی (تیرمینالّ) لە شارەكانی هەرێمدا و بەكرێدان و سەرپەرشتی كردنیان بە گوێرەی مواسەفاتی پێشكەوتوی جیهانی و وەرگرتنی كرێ و رەسمی یاسایی .

چوارەم : مسۆگەر كردنی بەڕێوەبردن و وەگەڕخستن و پەرەپێدانی سیستەمەكانی پەیوەندیی جێگیر و نێودەست (بەتەل و بێتەل) .

پێنجەم : دروست كردن و ڕێكخستن و پەرەپێدانی بنكەكانی پۆستە و دەركردنی پوولی پۆستە و پێشكەش كردنی خزمەتگوزاریی پۆستە بە بەكار هێنانی سیستەمەكانی پۆستەی ئاسایی و خێرا (سەرزەوی و ئاسمانی) لە ناوخۆی هەرێم و دەرەوەیدا

شەشەم : دروست كردن و فراوان كردن و سەرپەرشتی كردنی وێستگەكانی كەشناسی و بوومەلەرزەزانی بە گوێرەی ڕێڕەوی نێودەوڵەتی و دابین كردنی ئامێر و كەل و پەلی پێویست .

حەوتەم : بەخشینی مۆڵەت بە تێكڕای بوارەكانی گواستنەوەی زەوینی و ئاسمانی و گەیاندن و پۆستە بۆ كۆمپانیاكانی وەبەرهێنی ناوخۆ و بیانی و بەدواداچوونیان بە پێی ئەو گرێبەستەی كەلە نێوانی وەزارەت وئەو كۆمپانیایانەی مۆر دەكرێت و ناشكرێ وەزارەت هیچ مەرجێك قبوولّ بكات كەببێتە مایەی قۆرخ كردن .

هەشتەم : ڕێكخستن و تەرخان كردنی لەرینەوەكانی بەكار هاتوو لە سیستەمەكانی گەیاندنی دەنگ و رەنگدا لە چوارچێوەی سنووری هەرێمدا و بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنانی پەیوەندیدار .

نۆیەم : ڕێكخستن وە پەرە پێدانی تەكنەلۆژیای زانیاری و تۆری ئەنتەرنێت لە هەرێمدا و سەرپەرشتی كردنیان .

دەیەم : سەرپەرشتی كردنی نوسینگەكانی گواستنەوە لە نێوانیشاندا نوسینگەكانی گواستنەوە و لە تێكڕای دەروازەكانی سنووری هەرێم و وەرگرتنی كرێ و رەسم و بەكارهێنانی (مەنەفێست) بە پێی یاساو بە هەماهەنگی لەگەل لایەنانی پەیوەندیداردا .

یازدەم : مەشق پێ كردن و شیاندنی كارمەندانی وەزارەت لەهەموو بوارەكاندا .

دوازدەم : هەمەهانگی كـردن لەگـەڵ وەزارەتـی گواسـتنەوە و گەيانـدنی فيدراڵـدا بـۆ جێبـە جـێ كردنـی پـڕۆژە ستراتيژييەكانی گواستنەوە و گەياندن كە هەر پارێزگايەك لە پارێزگايـەكانی هـەرێم دەبنـە بەشـێك لـە رووبەری جوگرافياكەی و وەزارەتيش لە ئامادەكردنی ديزاينەكان و تێكرای قۆناغەكانی جێبەجێ كردن و وە گەڕخستن و چاككردنەوە لە چوارچێوەی سنووری هەرێمدا بەشدار دەبێت .

سيانزدەم : هانی وەبەرهێنان لە بوارەكانی گواستنەوە و گەيانـدن كـە وەزارەت بـە هەماهـەنگی لەگـەڵ دەسـتەی وەبەرهێنانی هەرێم لەم بوارەدا دياری دەكات .

ماددەی سێيەم : وەزارەت بريتيە لەم پێكهاتانەی دادێن :

يەكەم : وەزير : سەرۆكی باڵای وەزارەتە و بەرپرسيشە لە كارەكانی و ئاراستەكردنی سياسەتەكەی و پيـادە كردنـی سەرپەرشتی كردن و چاودێری كردنی و هەموو بڕيار و فـەرمان و و رێنماييـەكانيش لـە وەوە دەردەچـن و بەسەر پەرشتی ئەويش جێبەجێ دەكرێن لە هەموو شـتێكی پەيوەنـدی بـە ئـەركی وەزارەت و پێكهاتـەو دەسەڵاتەكانی و تێكرای كاروباری تـەكنيكی و دارايـی و كـارگێڕی و رێكخـستنيەوە هەيـە بـە گـوێرەی حوكمەكانی ياسا و ، لە بەردەم ئەنجومەنی وەزيرانيشدا بەرپرس دەبێت چونكە ئەندامێكی هاوكارە تێيدا و بۆشی هەيە هەندێك لە دەسەڵاتەكانی خۆی بداتە بەڕێوەبەرانی گشتی يان هەر كەسێكی لە وەزارەتـدا بـە گونجاوی بزانێت .

دووەم : نووسينگەی وەزير : گرێدراوی وەزير دەبێت و فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەری هەڵگری بڕوانامەی بەرايی زانكۆ سەرۆكايەتی دەكات و بەڕێوەی دەبات و چەند فەرمانبەرێكيش هاريكاری دەكەن .

سێيەم : ڕاوێژكاران : ژمارەيان لە سێ زياتر نابێت ، لەوانەی بڕوانامەی بەرايی زانكۆيان هەيە ، خاوەن شارەزايی و پسپۆرين .

چوارەم : دەزگای فرۆكەخانەی مەدەنی لە هەرێم : گرێدراوی وەزارەت دەبێت و فەرمانبەرێك بە پلەيەكی تايبەت كە بڕوانامەی بەرايی زانكۆی بەدەست هێناوە سەرۆكايەتی دەكات و لە كاری خۆشيدا بەر حوكمەكانی ياسای دەزگای فڕۆكەخانەی مەدەنيی هەرێمی كوردستان – عێراق ژمارە (١٨)ی ساڵی ٢٠٠٨ دەكەوێت كـە لـە پەرلەمانی كوردستانەوە دەرچووە .

پێنجەم : بەڕێوەبەرايەتييەكانی گشتی : ئەم بەڕێوەبەرايەتييە گشتيانەی دادێـن گرێـدراوی وەزارەت دەبـن ، هـەر يەكەشيان بەڕێوەبەرێكی گشتی خاوەن بڕوانامەی بەرايی زانكۆ و لەوانەی خاوەن شـارەزايی و پـسپۆرين سەرۆكايەتی دەكات .

١. بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری کارگێڕی و دارایی .

٢. بەڕێوەبەرایەتی گشتی پۆستە و گەیاندن .

٣. بەڕێوەبەرایەتی گشتی پلان و بەدواداچوون .

٤. بەڕێوەبەرایەتی گشتی گواستنەوەی زەمینی و هێڵی ئاسن و ترام وای .

٥. بەڕێوەبەرایەتی گشتی کەشناسی و بوومەلەرزەزانی .

ئه نجومه‌نی راوێژکاری

ماددەی چوارەم :

یەکەم : ئەنجومەنی راوێژکاریی وەزارەت پێك دێت لە :

١- وەزیر — سەرۆکی ئەنجومەن .

٢- سەرۆکی دەزگای گشتی فرۆکەخانەی مەدەنی لە هەرێمدا — ئەندام .

٣- راوێژکاران — ئەندام .

٤- بەڕێوەبەرە گشتییەکان — ئەندام .

دووەم : وەزیر بۆی هەیە میوانداریی هەر کەسێکی خاوەن ئەزموون بکات کە لە کاتی پێویستدا لە ناوەوەی وەزارەت یان لە دەرەوەیدا کە بە گونجاوی دەزانێت بۆ بەشداری کردن لە کۆبوونەوەکانی ئەنجومەن بە بێ ئەوەی مـافی دەنگدانی هەبێت .

سێیەم : ئەنجومەن تایبەتمەند دەبێت بە گفتوگۆ کردن و هەڵسەنگاندنی چـالاکییەکانی وەزارەت و لێکۆڵینـەوە لـە رێکارەکانی بەرز کردنەوەی ئەدای و پێشکەش کردنی پێشنیاری گونجاو بۆ چارەسەر کردنـی ئـەو کێـشە و ئاستەنگانەی رەنگە بێنە رێی .

ماددەی پێنجەم :

یەکەم : وەزیر بۆی هەیە هەر بەڕێوەبەرایەتی یان بەش یان هۆبەیەك لە چوارچێوەی پێکهاتەی وەزارەت بە گـوێرەی خواستی کارەکەی ، لە نوێ بکاتەوە یان تێکەڵ بکات یان هەڵی بوەشێنێتەوە .

دووەم : بە پەیڕەوێك ئەرك و پسپۆڕایەتیی پێکهاتەکانی وەزارەت دیاری دەکرێن .

سێیەم : وەزیر بۆی هەی رێنمایی پێویست بۆ ئاسان جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکات .

ماددەی شەشەم :

وەزیر بۆی هەیە دوای بەدەست هێنانی رەزامەندیی ئەنجومەنی وەزیران رێککەوتننامە و گرێبەست لەگەڵ کۆمپانیا و لایەنانی بیانی لە بواری پسپۆڕایەتیی وەزارەتدا مۆر بکات .

ماددەی حەوتەم :

یەکەم : یاسای وەزارەتی گواستنەوە ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠٠٦ و یاسای وەزارەتی گەیاندن ژمارە (١٤)ی ساڵی ٢٠٠٦ هەڵدەوەشێتەوە .

دووەم : هەموو ماف و پەیوەستییەکی گواستنەوە و گەیاندن و میلاکی هەردوو وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندنی هەڵوەشاوە دەچنە ئەستۆی وەزارەتەوە .

ماددەی هەشتەم :

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یان بڕیارێك ناکرێت کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆك بن .

ماددەی نۆیەم :

دەبێ ئەنجومەنی وەزیران و لایەنانی پەیوەندیدار حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن .

ماددەی دەیەم :

ئەم یاسایە لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان)دا جێبەجێ دەکرێت .

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان- عێراق

هـــەولــــێر
٢/تشرینی دووەم/٢٠١١ی زایینی
١١/گەلارێزان /٢٧١١ی کوردی
٦/ذوالحـــــــجە/١٤٣٢ی کۆچی

هۆی دەرچوونی

لەبەر ئەوەی هەردوو وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن لە هەرێمدا بە پێی یاسای ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠٠٩ کرانە یەك وەزارەت و لە پێناو دووبارە رێکخستنەوەی وەزارەتی لە نوێ دانراو بە گوێرەی ماددەی (٧)ی و لە پێناو بەرز کردنەوەی واقیعی خزمەتگوزاریی گواستنەوە و گەیاندن کە وایان لێ بکرێت لەگەڵ خواستەکانی قۆناغی بووژانەوەدا بگونجێن کە هەرێم پێیدا تێپەڕ دەبێت ، ئەم یاسایە دەرچوێندرا .